

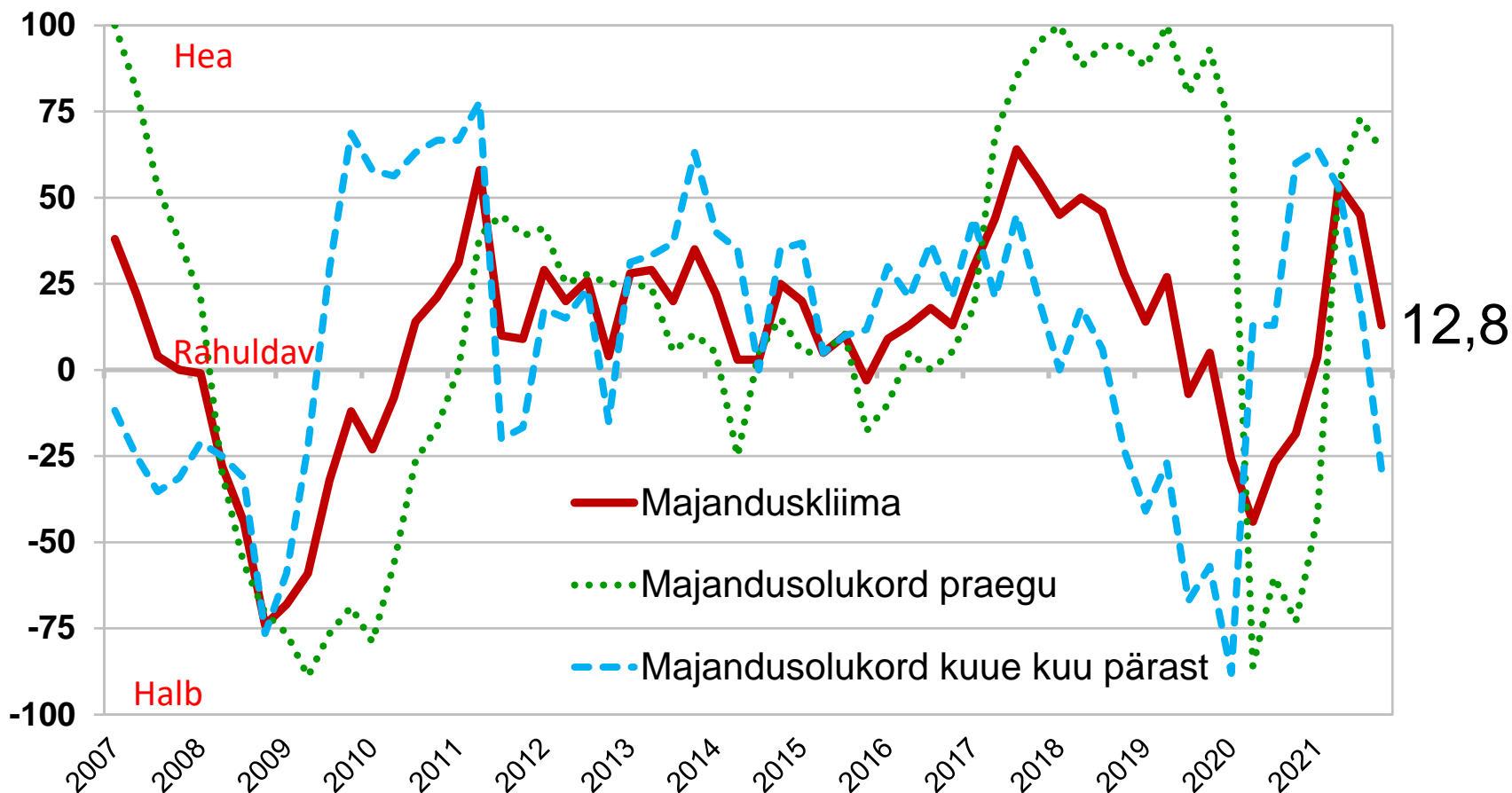

4 (219) 2021

Väljaanne KONJUNKTUUR annab
iga kvartali alguses operatiivse
ülevaate olukorrast Eesti majanduses
ja prognoosi lähemaks 3-6 kuuks

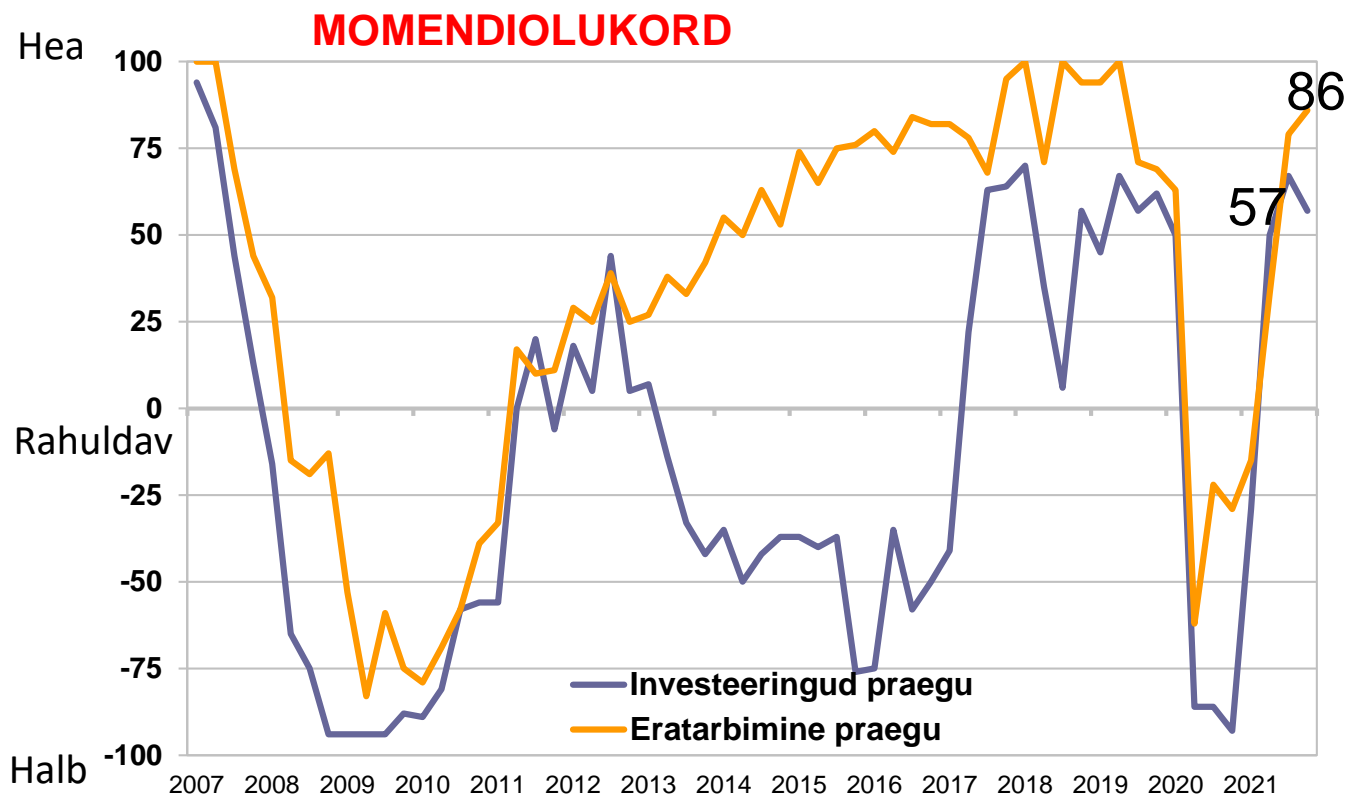

Ekspertide detsembris antud hinnangul Eestis majanduskliima jahtub

Eesti eratarbimise ja investeeringute olukord

(detsember 2021, ekspertide hinnang 2007–2021; min = -100, max = +100)

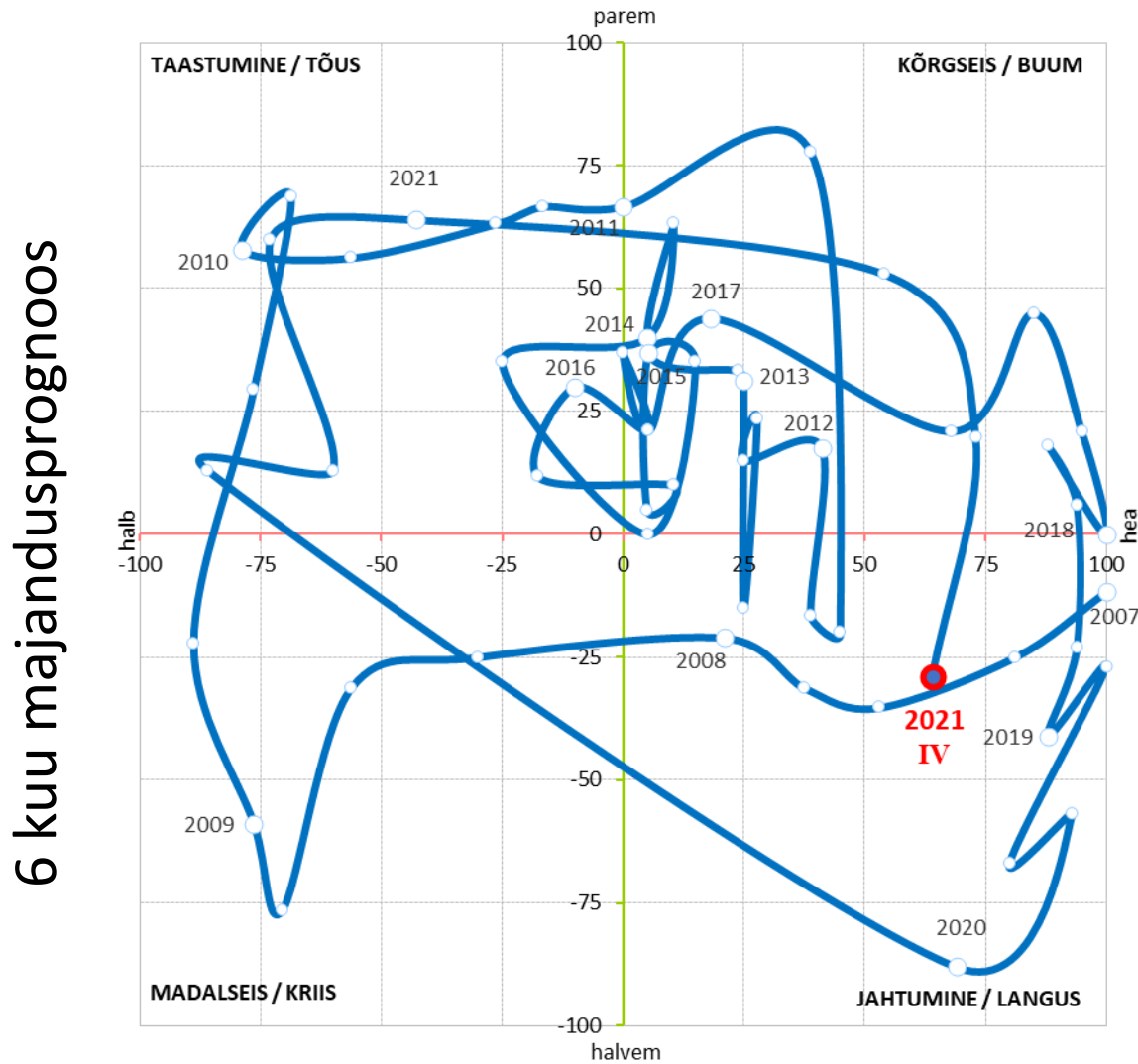
6 KUU PÄRAST

INVESTEERINGUD

parem	7%
sama	57%
halvem	36%
SALDO	-29

ERATARBIMINE

parem	0%
sama	50%
halvem	50%
SALDO	-50

Jooksev majandusolukord

Ekspertide hinnang (%)

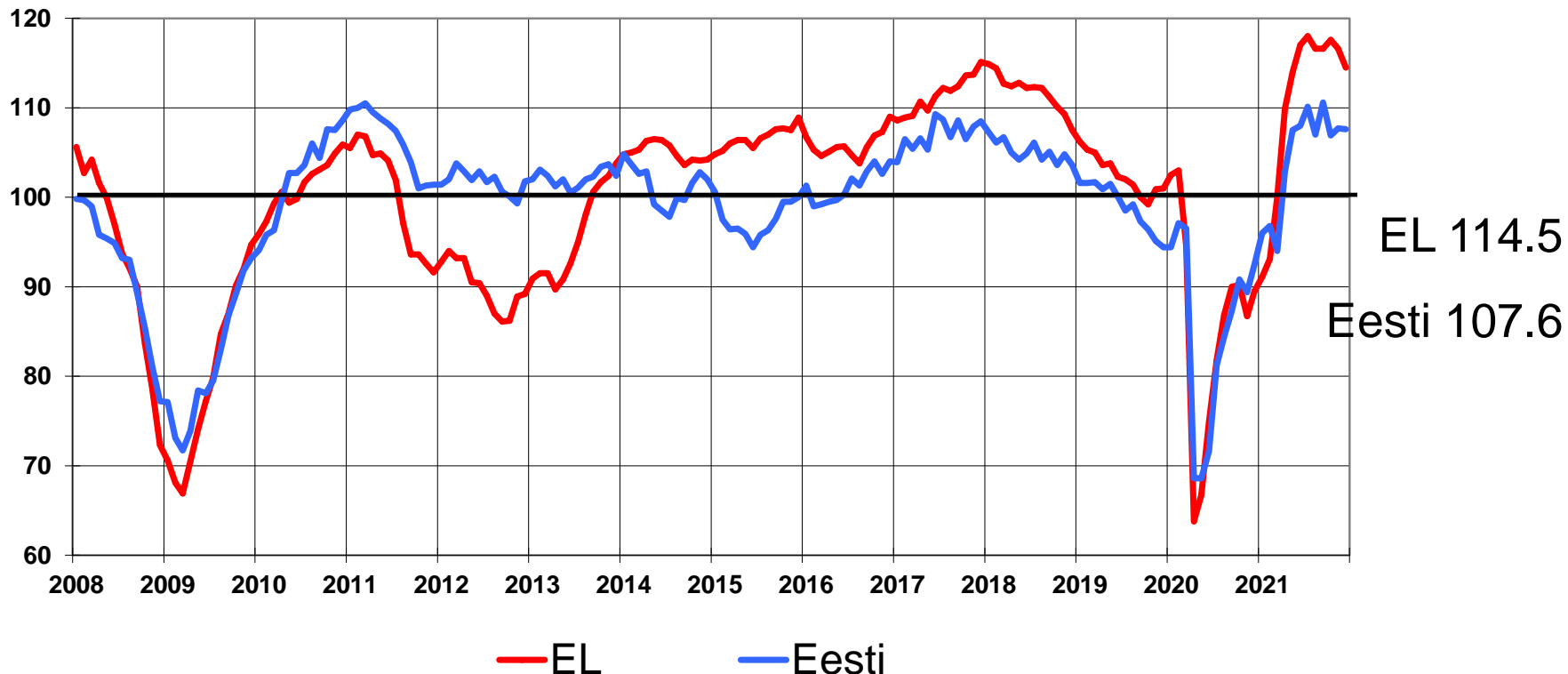
Probleem	Probleemi raskusaste (max=100)		+/-
	Detsember 2021	Detsember 2020	
Oskustööjõu puudus	100	80	+20
Sissetulekute ebavõrdne suurenemine	71	47	+24
Vähene innovatsioon	57	60	-3
Rahvusvahelise konkurentsivõime vähesus	50	53	-3
Ebapiisav infrastruktuur	36	20	+16
Kaubandustõkked ekspordile	23	33	-10
Võlgade ebaefektiivne haldamine	23	20	+3
Vähene usaldus valitsuse majanduspoliitika suhtes	21	53	-32
Juriidilised ja administratiivsed takistused äritegevusele	15	27	-12
Ebasoodne keskkond välisinvestoritele	15	27	-12
Keskpanga poliitika vähene usaldusväarsus	15	0	+15
Poliitiline ebastabiilsus	15	53	-38
Korruptsioon	15	27	-12
Kapitali vähesus	7	7	0
Ebapiisav nõudlus	0	100	-100
Keskmine raskusaste	31	40	-10

Majandusalusaldusindeks

(äribaromeetrid + tarbijabaromeeter; 1990–2021 = 100)

EL-s majandusalusaldus oli madalaimal tasemel 2020. a aprillis, k.a detsembriks on majanduskonjunktuur oluliselt parem pikaajalisest keskmisest, kuid aasta viimastel kuudel langes.

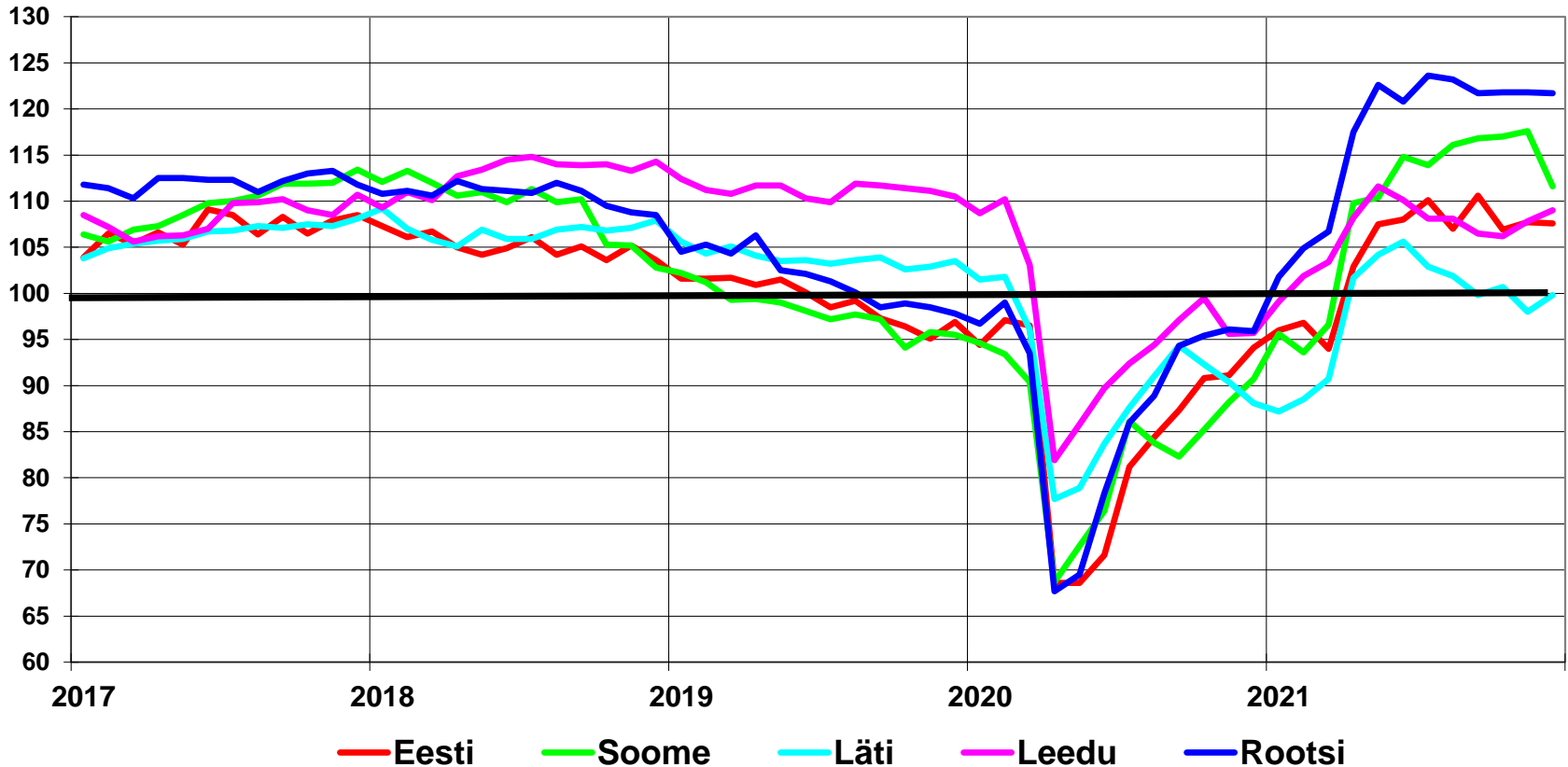
Eesti majandus oli halvimas seisus 2020. a aprillis/mais, taastumises on olnud kiire, nüüd on koroonakriisi uus laine osade sektorite majandust taas piiramas.

Majandususaldusindeks (ESI)

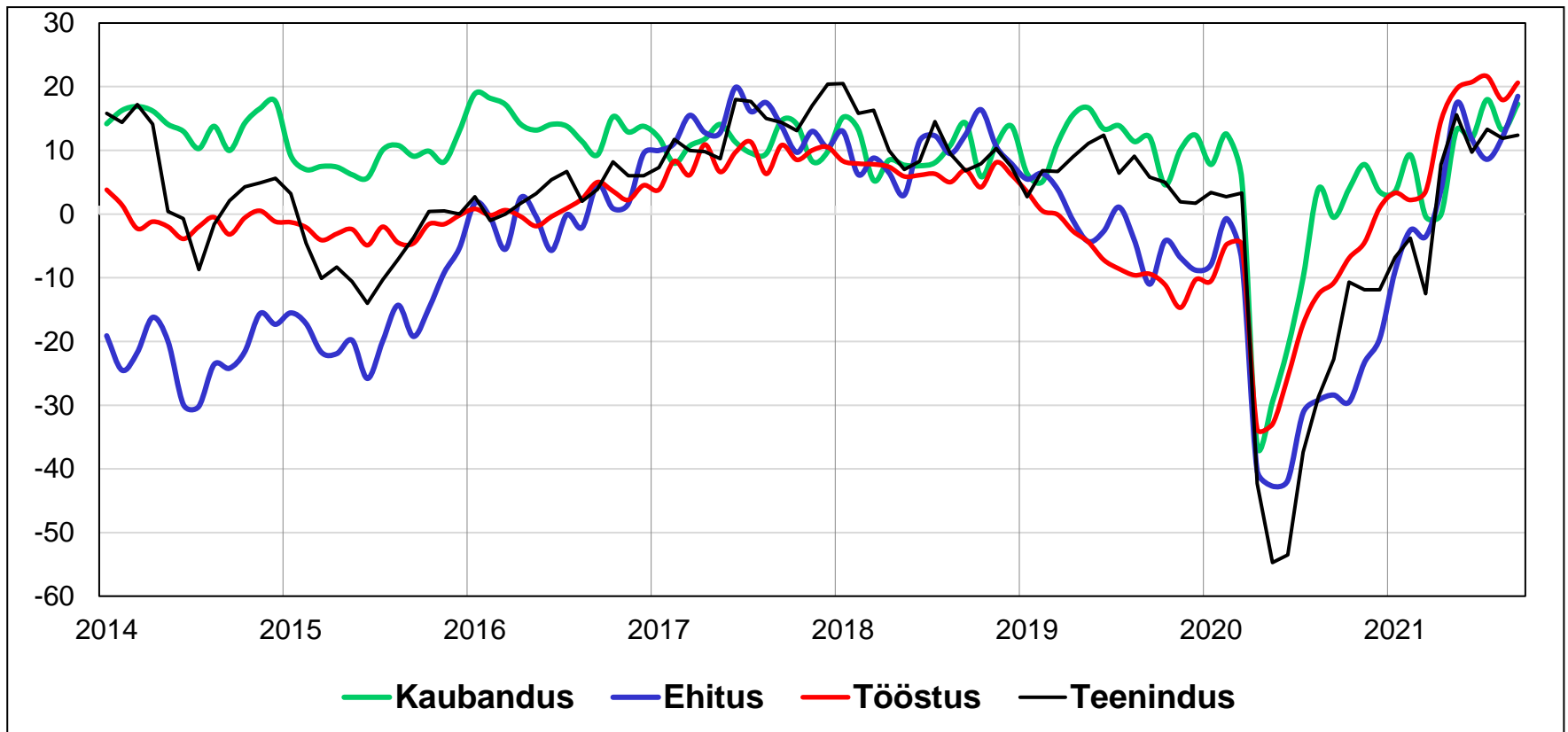
(1990–2021 = 100)

Soomes, Rootsis majandususaldus parem

Eesti äri sektorite kindlustunde indikaatorid (sesoonselt silutud)

Kõige kergemini läbis kriisi kaubandus ja tööstus.
Kõige suuremad probleemid on jätkuvalt turismisektoris.

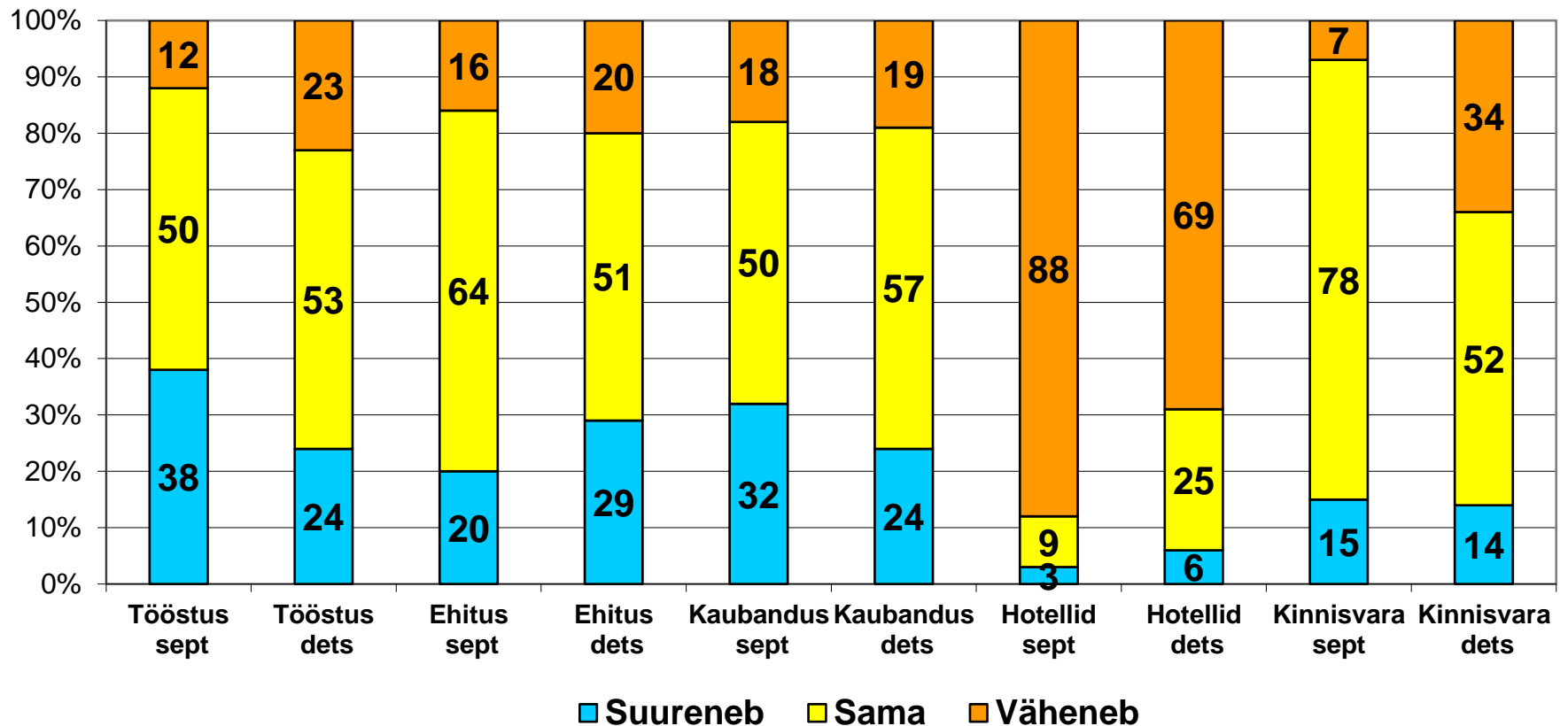

Majandusosalus ja kindlustunde indikaatorid (sesoonselt silutud)

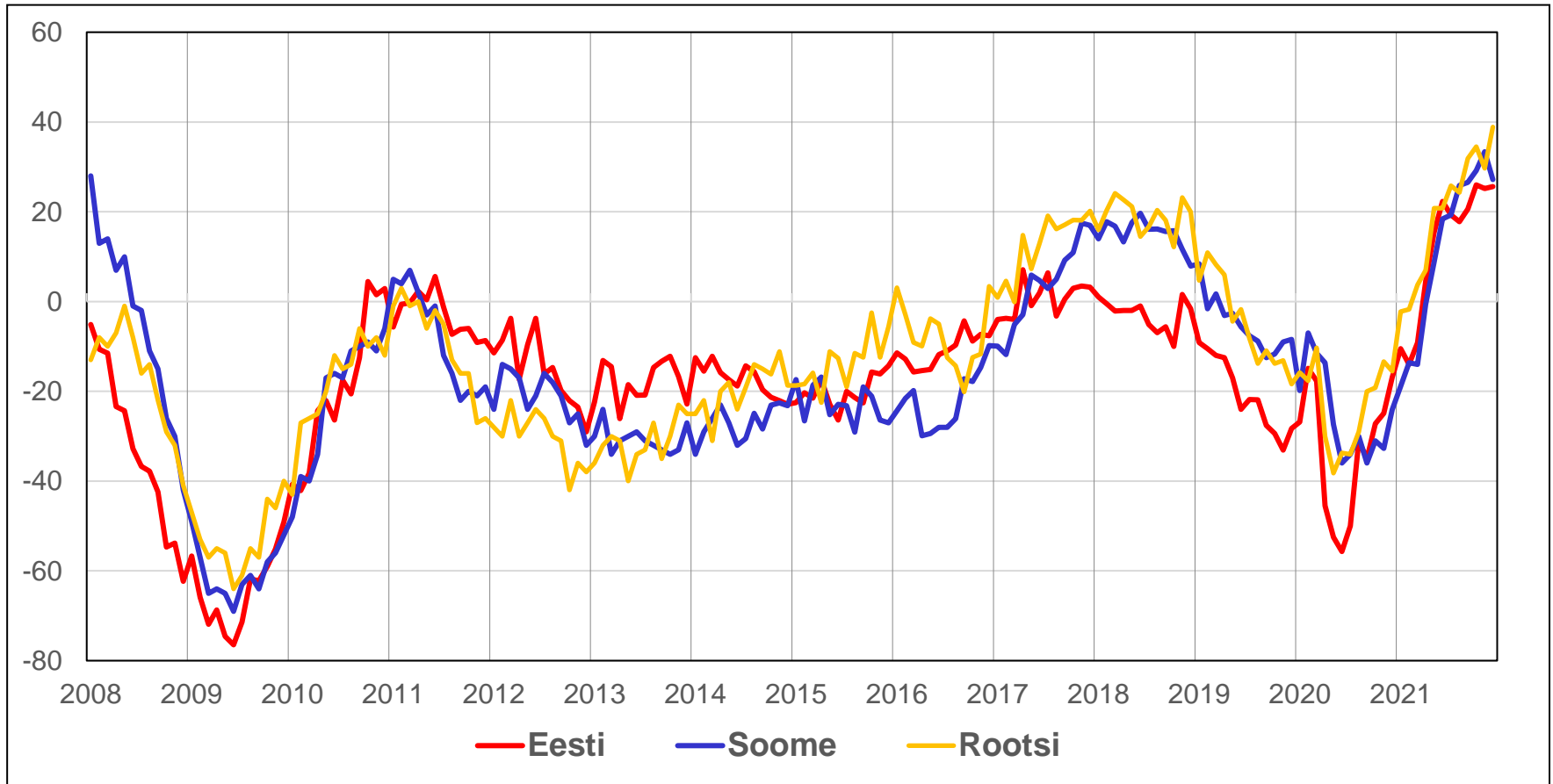
	Keskmine (1992-2021)	September 2021	Detsember 2021
Majandusosalus	100	110,6	107,6
Tööstuse kindlustunne	3,4	20,6	21,6
Kaubanduse kindlustunne	9,9	17,3	22,3
Ehituse kindlustunne	-1,4	18,5	27,0
Teeninduse kindlustunne	7,7	12,4	5,9
Tarbijaosalus	-7,0	-1,6	-8,8

Parem pikaajalisest keskmisest
Halvem pikaajalisest keskmisest

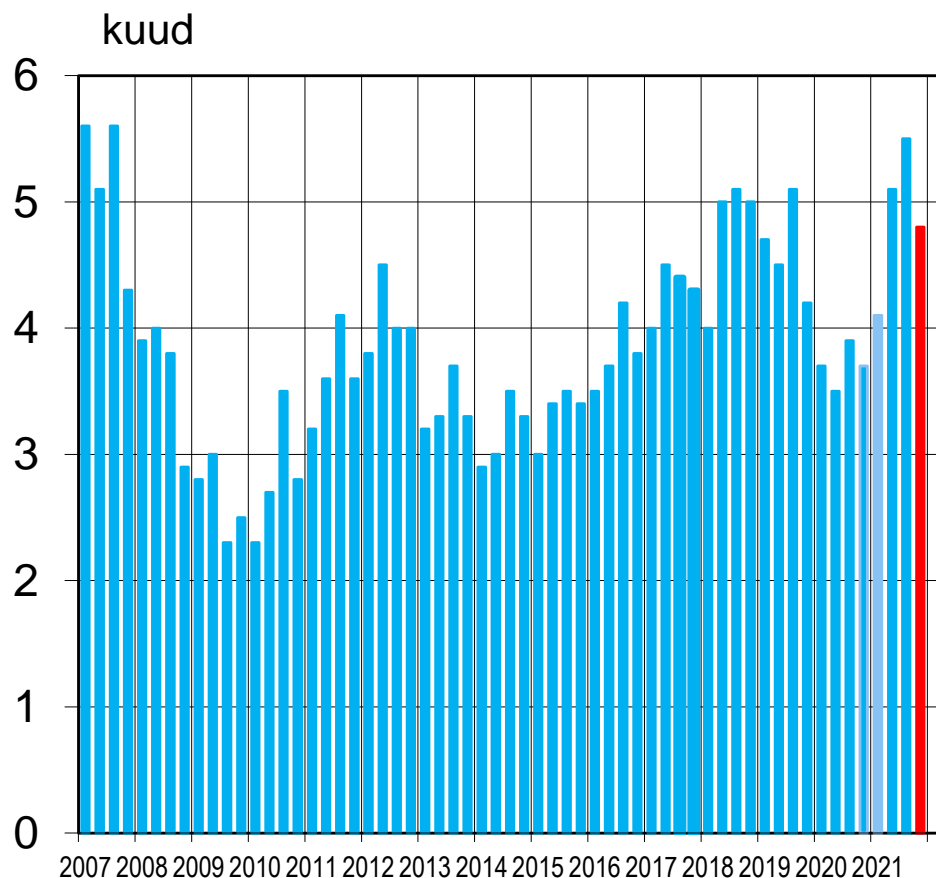
Toodangu/teenuste mahu kasv järgneva 3 kuu jooksul (detsember 2021, % vastanutest)

Tööstuse tellimuste portfelli (saldod, sesoonselt silutud)

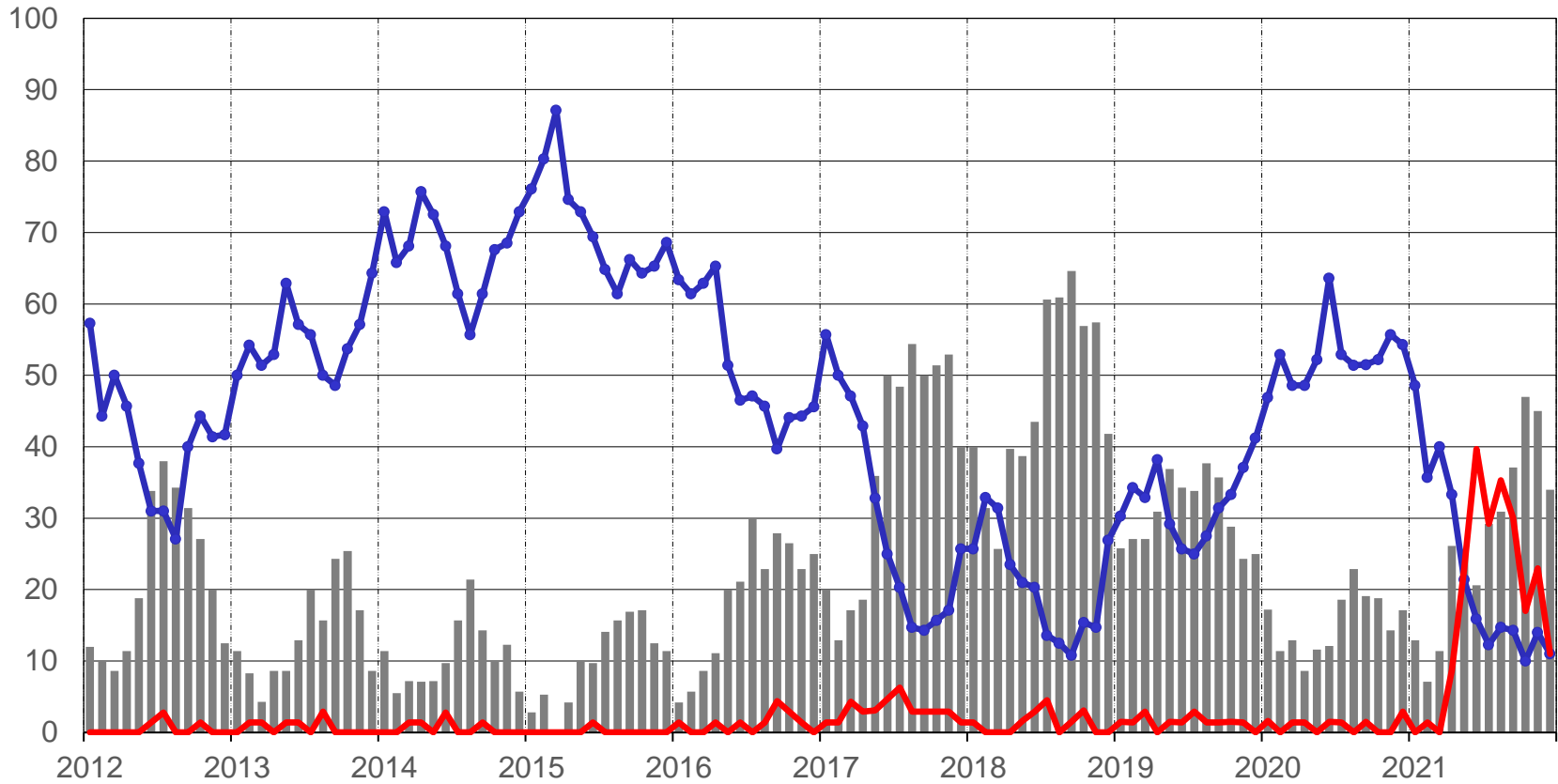
Ehitusettevõtete lepingute maht ja tootmisvõimsuste rakendatus

EKI ehitusbaromeeter

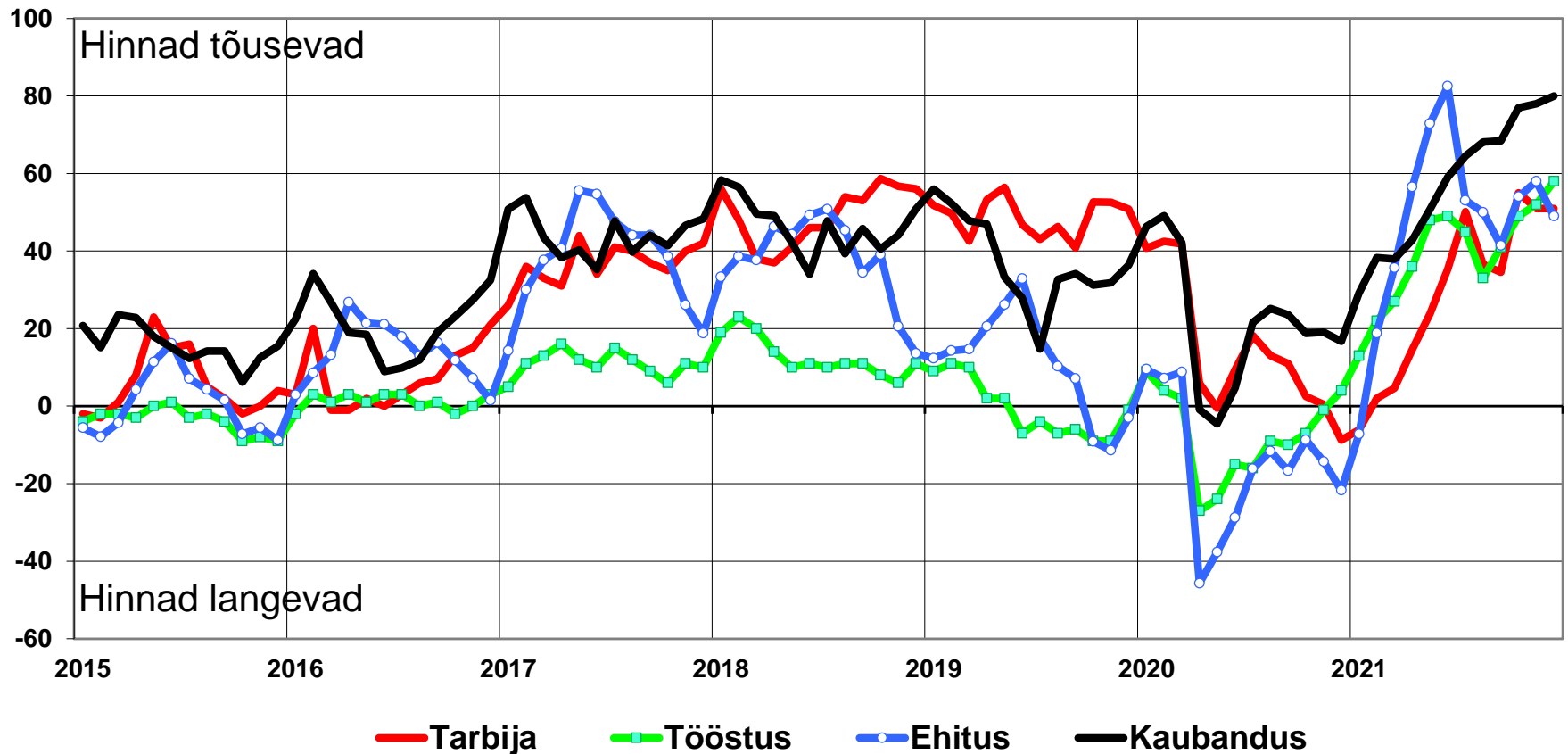
- Lepingud tagasid 2021 a. IV kvartalis töö 4,8 kuuks (aasta tagasi 3,7 kuud). See on IV kvartalite maksimum läbi aja.
- Tootmisvõimsuste rakendatus IV kvartalis 90%, mis on parem eelmise aasta sama kvartali tasemest.
- Detsembris oli taas tööjõu nappus suurimaks tööd takistavaks teguriks. Seda nimetas 34% ettevõtetest.

Ehitustegevust piiravad tegurid (% ettevõtetest)

■ Tööjõu puudus ● Ebapiisav nõudlus — Masinate, seadmete, materjalide puudus

Ettevõtjate hinnatõusu prognoos 3 kuuks (saldo) ja tarbijate hinnatõusu ootused järgnevak 12 kuuks (saldo)

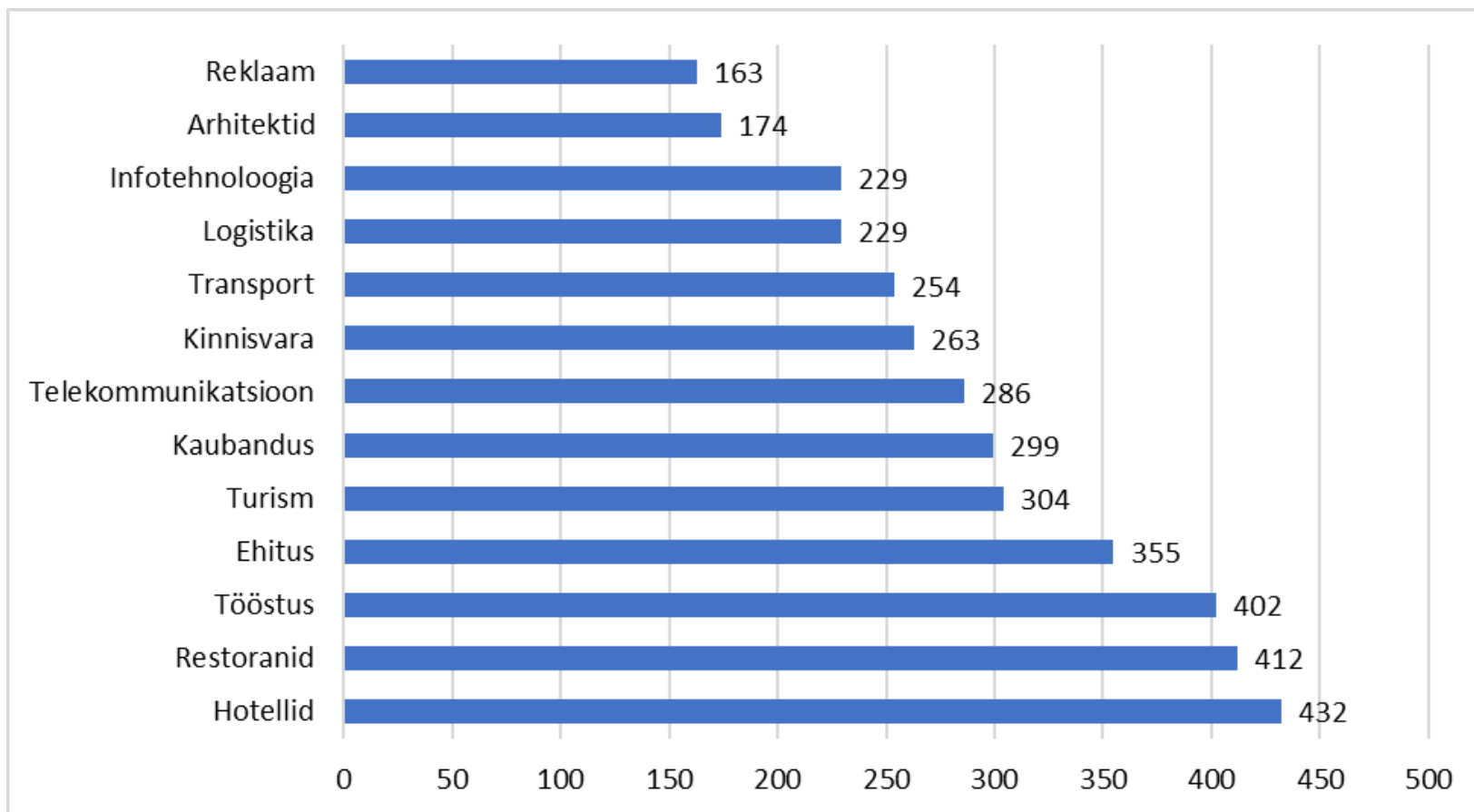

Covid-19 tekitatud probleemid

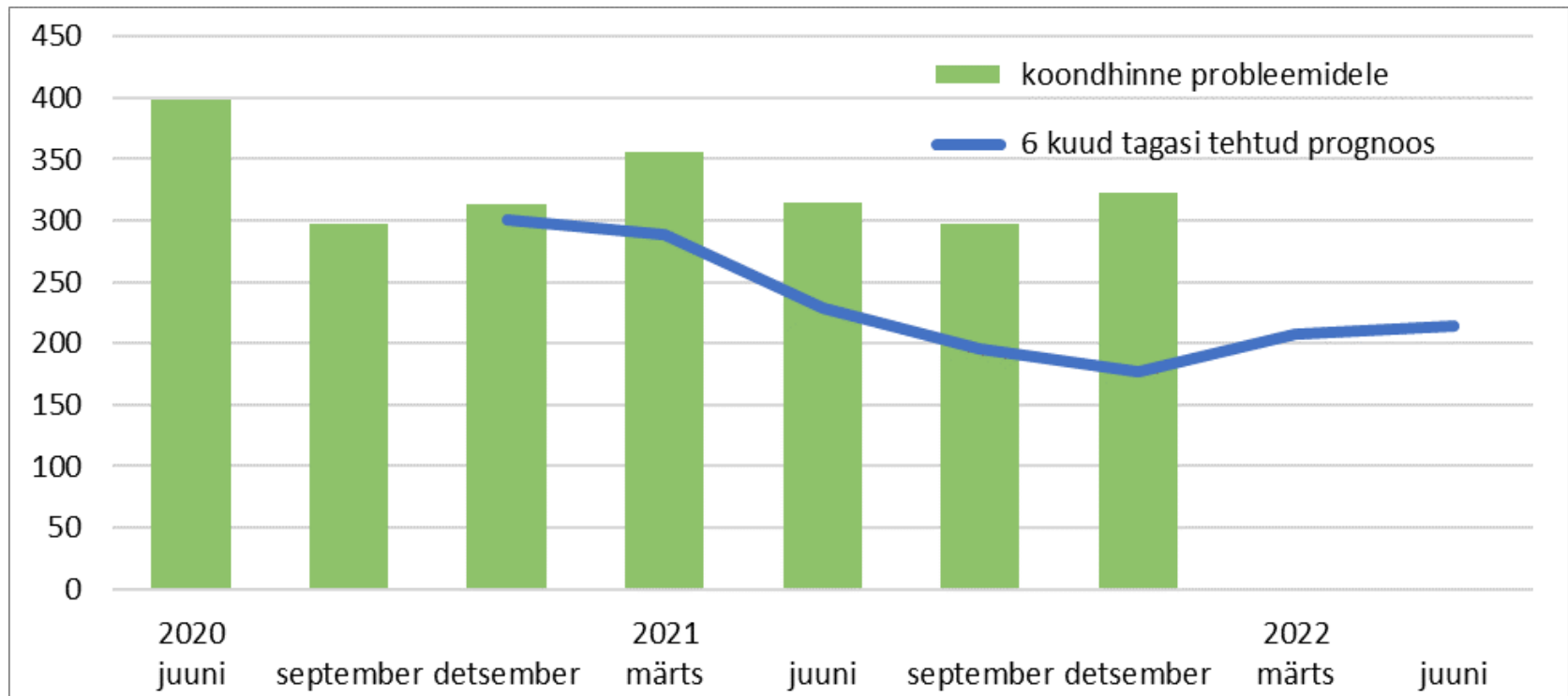
(probleemi nimetanud ettevõtete %)

	2020 märts	juuni	sept	dets	2021 märts	juuni	sept	dets	2022 juuni (proгноos)
Probleemid tootmissisendite hankimisel (mis takistab tootmist)	15	20	14	15	22	32	36	37	24
Vähenenud nõudlus toodangu/teenuse järele	68	71	52	50	46	29	20	22	15
Ettevõtte seiskumine		12	4	5	6	3	1	3	2
Probleemid suurenenud nõudluse rahuldamisel	6	6	8	8	10	27	24	26	12
Töötajate osaline puudumine (haiged, karantiinis)	42	14	19	34	49	33	37	43	23
Vajaliku välistööjõu puudumine		8	9	9	8	8	14	18	13
Vajadus töötajaid sundpuhkusele saata	41	21	11	11	15	4	3	5	3
Vajadus töötajaid koondada	25	24	17	13	12	5	3	4	3
Vajadus töötajatel palka vähendada		44	23	18	17	8	5	3	3
Likviidsusprobleemid	27	11	6	5	6	5	3	3	3
sh raskused maksude tasumisel		16	7	7	9	6	3	5	5
sh raskused laenu-, liisingumaksete tasumisel		8	4	3	5	3	2	3	3
Probleemid klientidelt raha kättesaamisel	26	30	22	18	19	15	11	12	10
Raskused pangalaenu saamisel		11	9	7	8	6	4	6	4
Vajalike komandeeringute ära jätmine	34	37	37	42	38	33	29	30	18
Kallinenud sisendite (kaubad ja teenused) hinnad	10	14	14	20	32	55	59	62	45
Lisanduvad kulud (puhastamine, töö ümberkorraldamine jne)	40	43	34	40	41	32	31	31	20
Probleemid lõpptoodangu kliendile tarnimisel	16	7	5	4	8	9	9	8	6
Pankrott, ettevõtte likvideerimine		1	1	1	1	0	0	0	1

COVID-19 probleemide esinemine majandusharuti (2021. a detsembris, 20 nimetatud probleemi % summa)

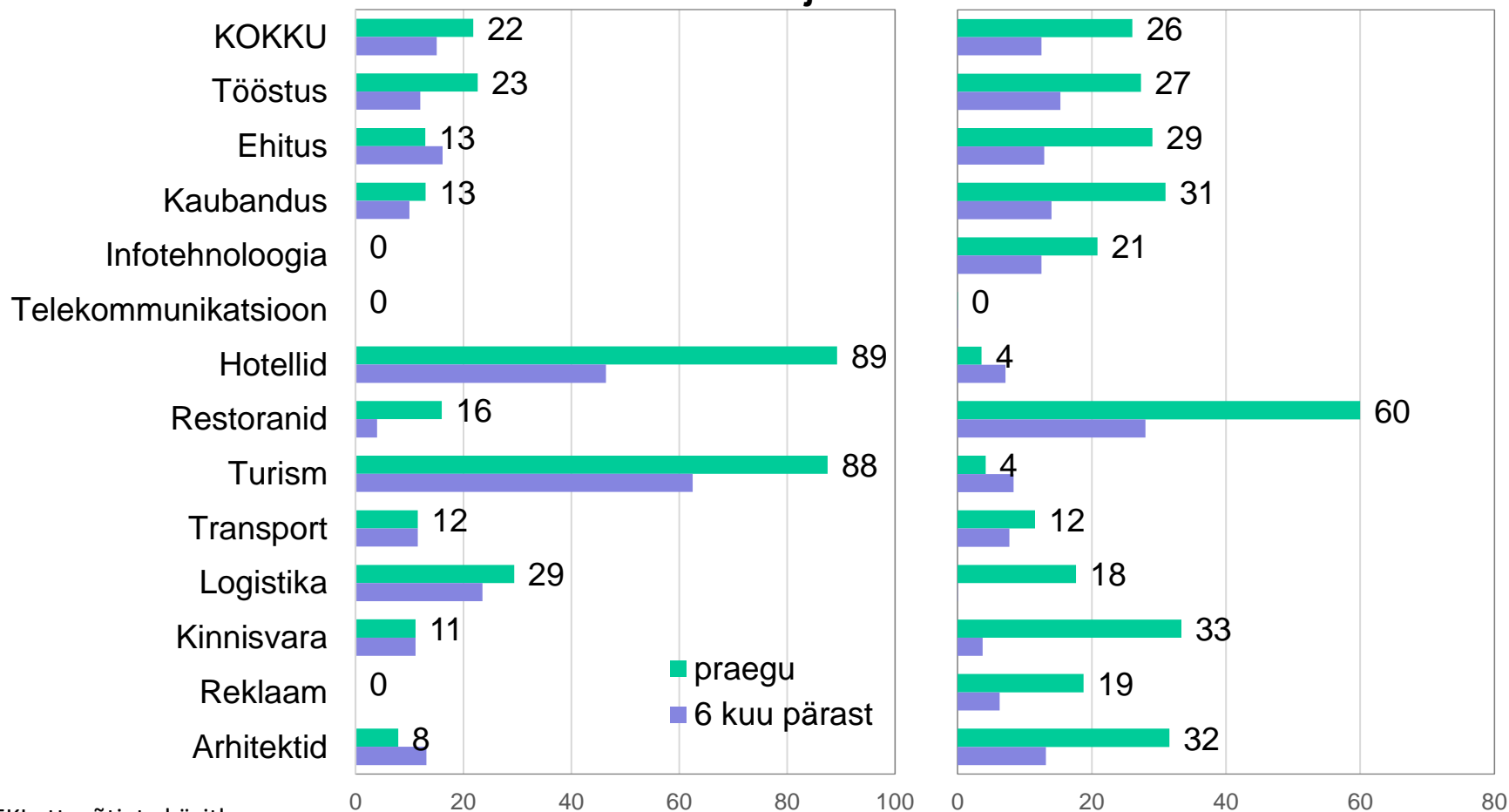
COVID-19 probleemide esinemise muutumine ajas (2020. a juuni–2021. a detsember, kõigi nimetatud probleemide % summa)

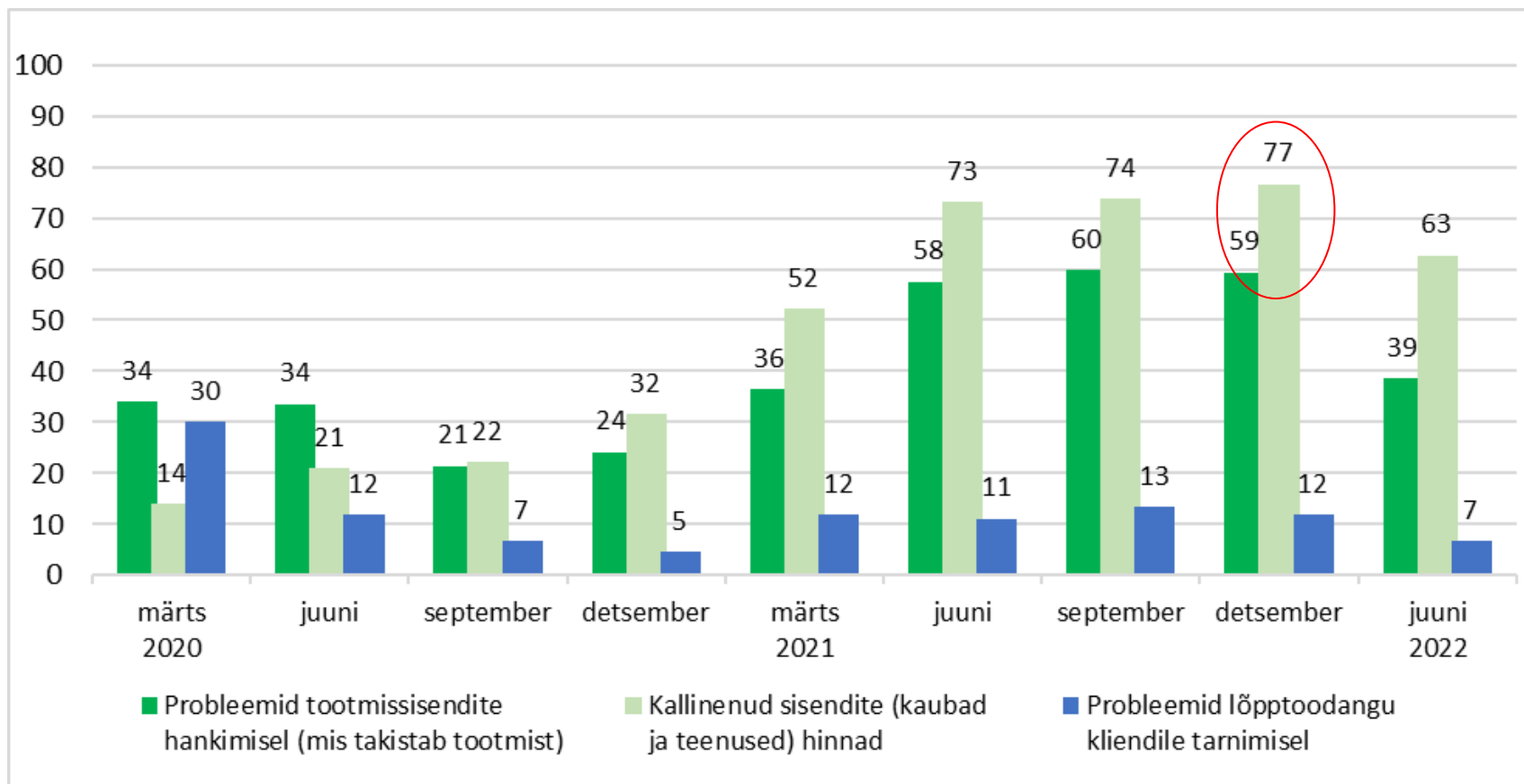
COVID-19 tekitatud probleemid ettevõtetele 2021. a detsembris ja prognoos 2022. a juuniks (% vastanutest)

Vähenenud nõudlus toodangu/
teenuse järel

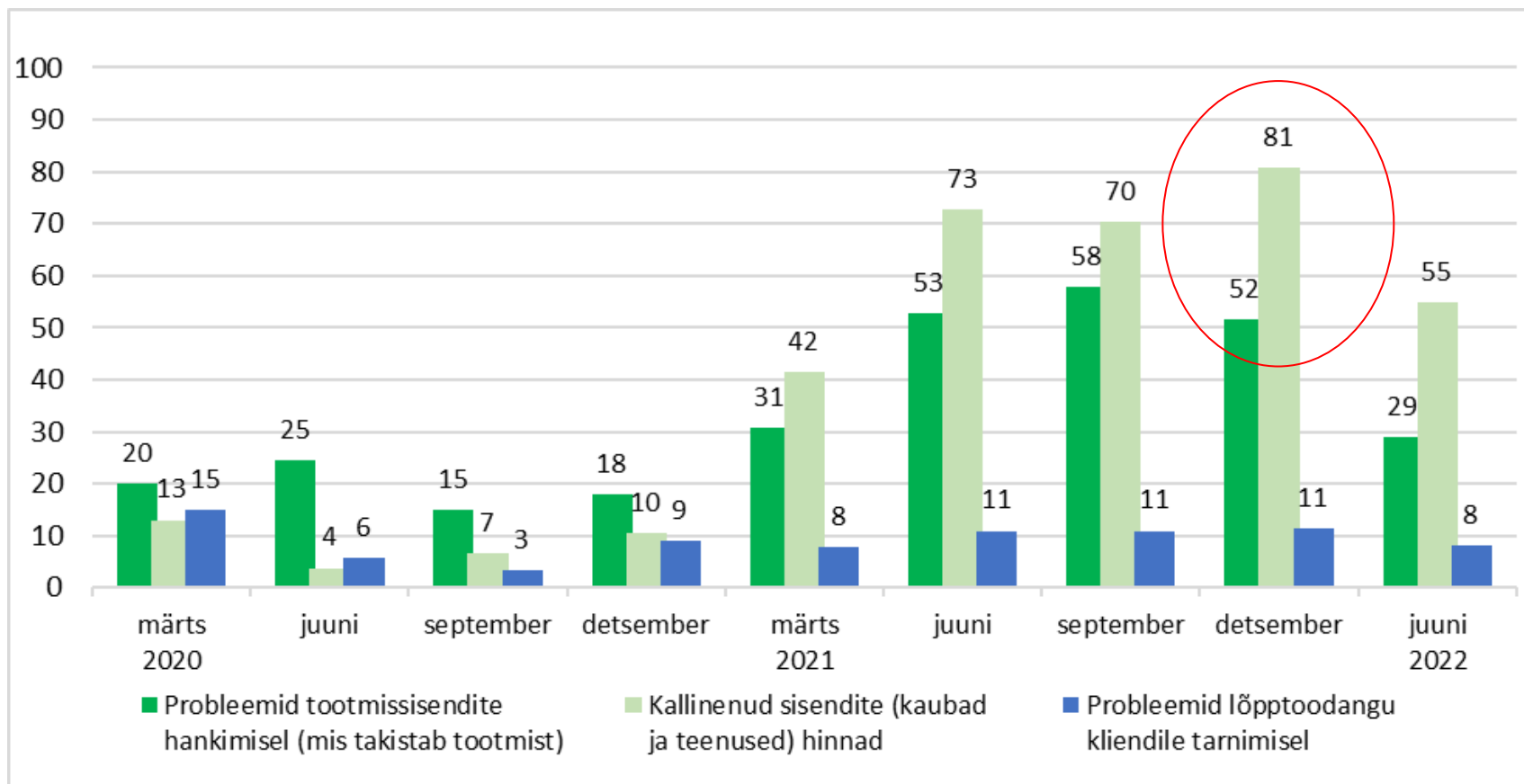
Probleemid suurenenud
nõudluse rahuldamisel

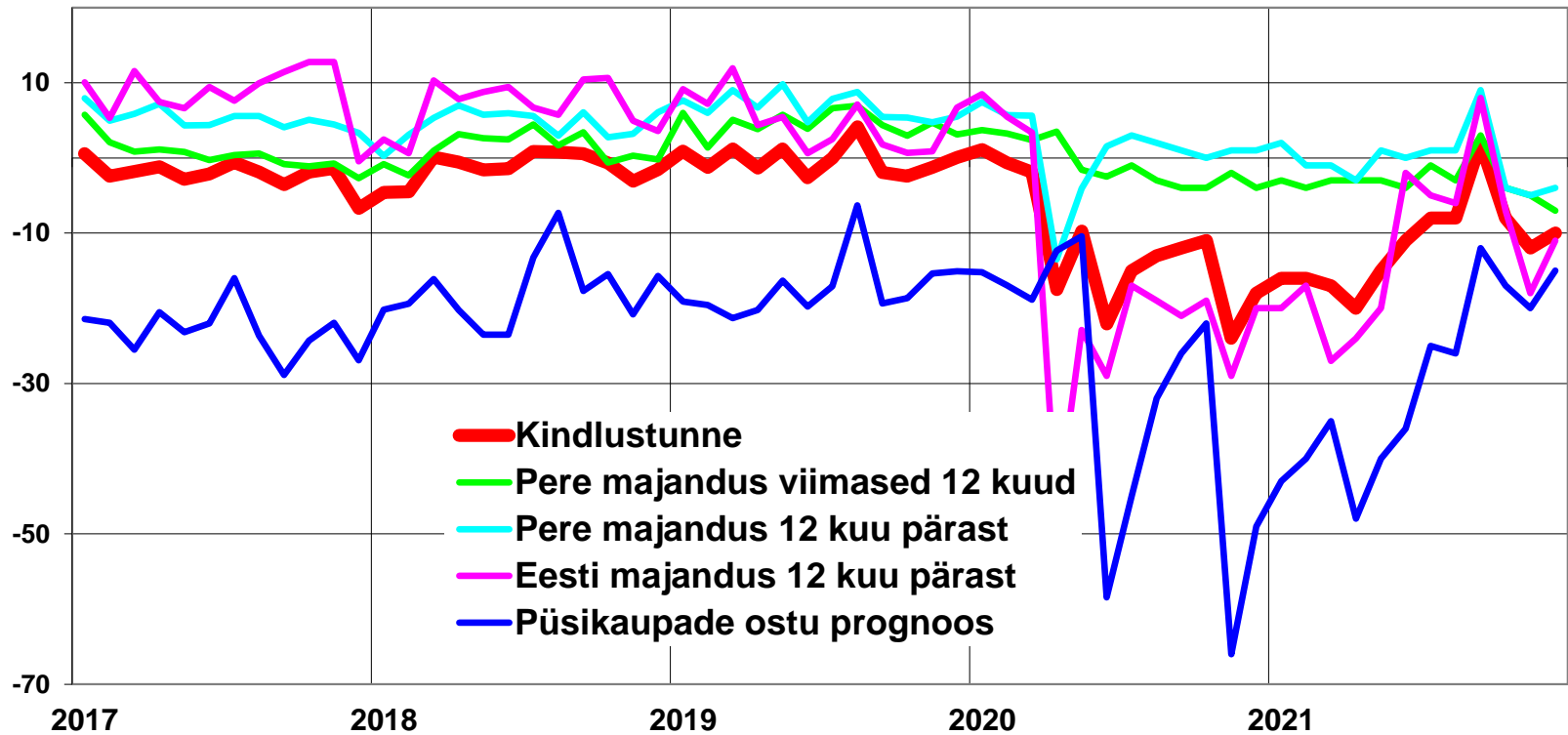
COVID-19 tekitatud tarneaahela probleemid tööstusettevõtetele (probleemi märkinute %)

COVID-19 tekitatud tarneaahela probleemid ehitusettevõtetele (probleemi märkinute %)

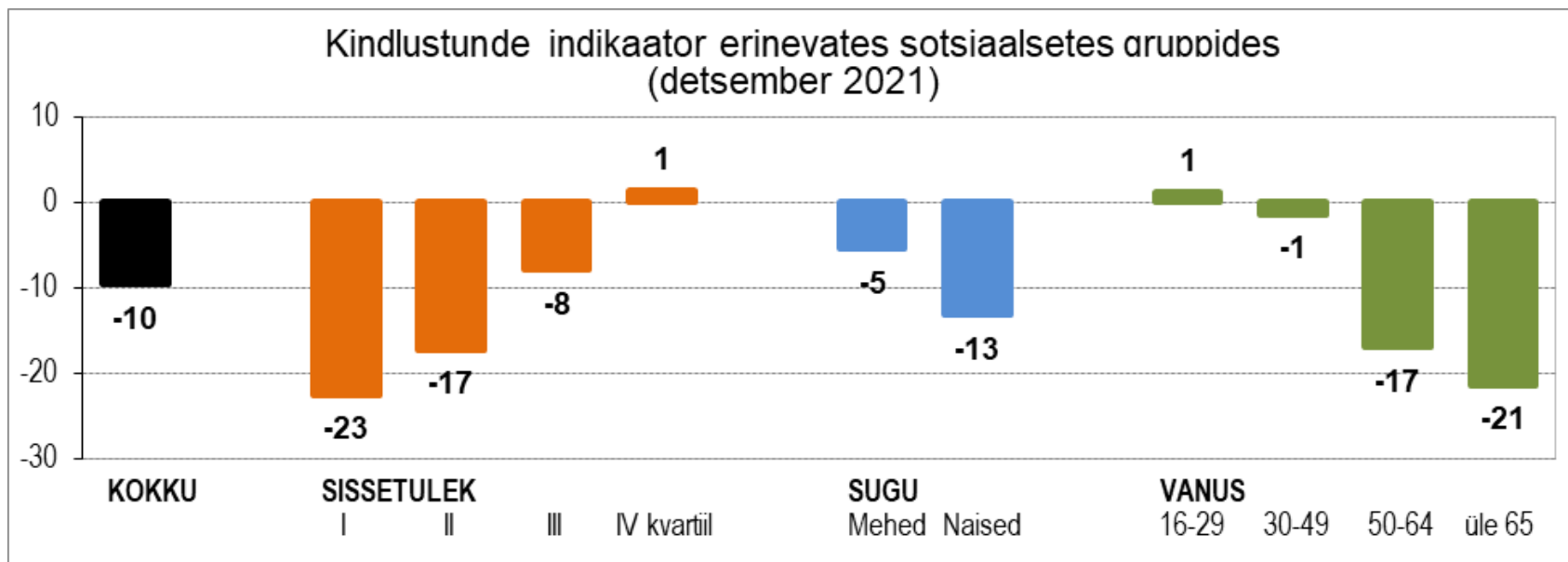

Tarbijate kindlustunde indikaator (komponentide lõikes, saldod)

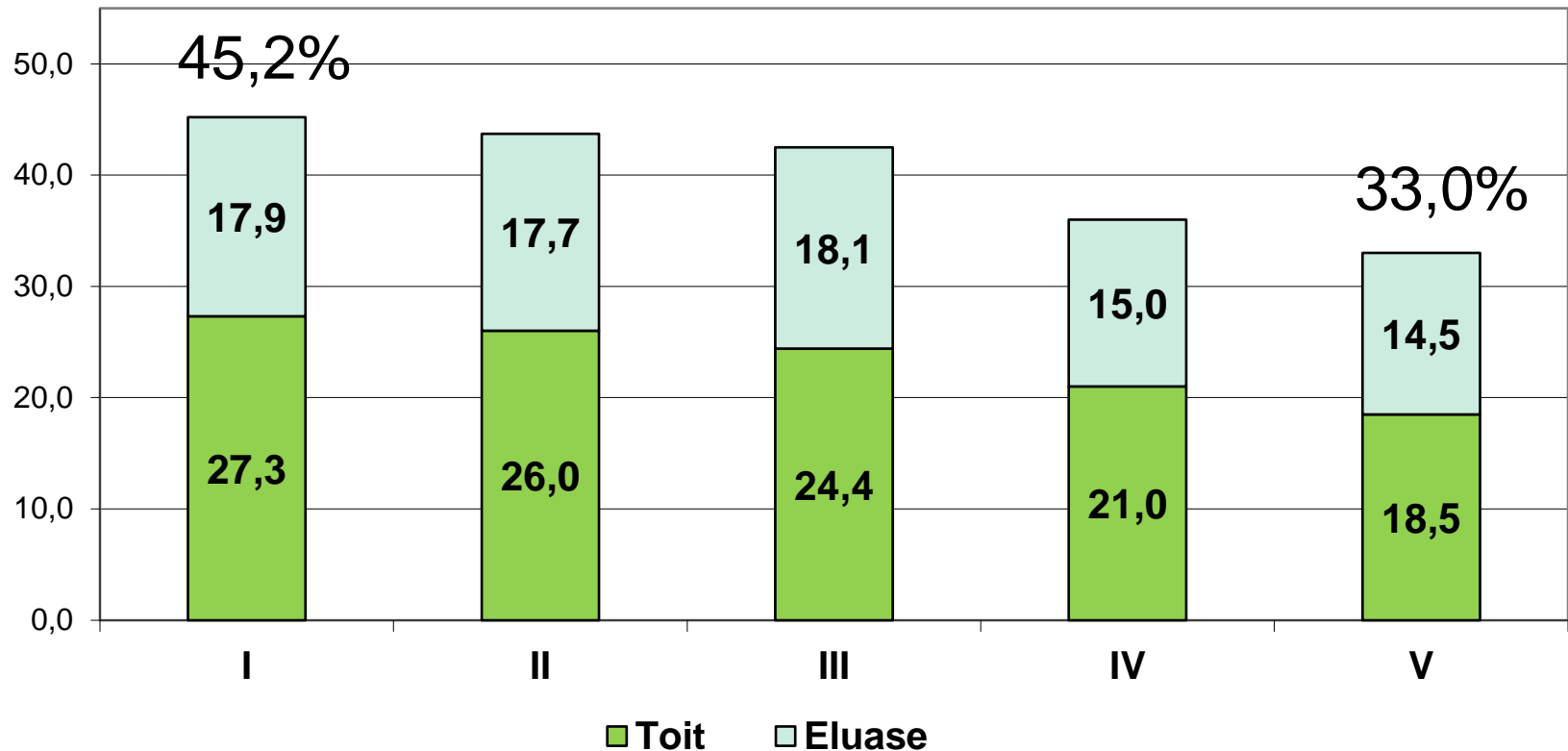

Tarbijate kindlustunne (detsember 2021)

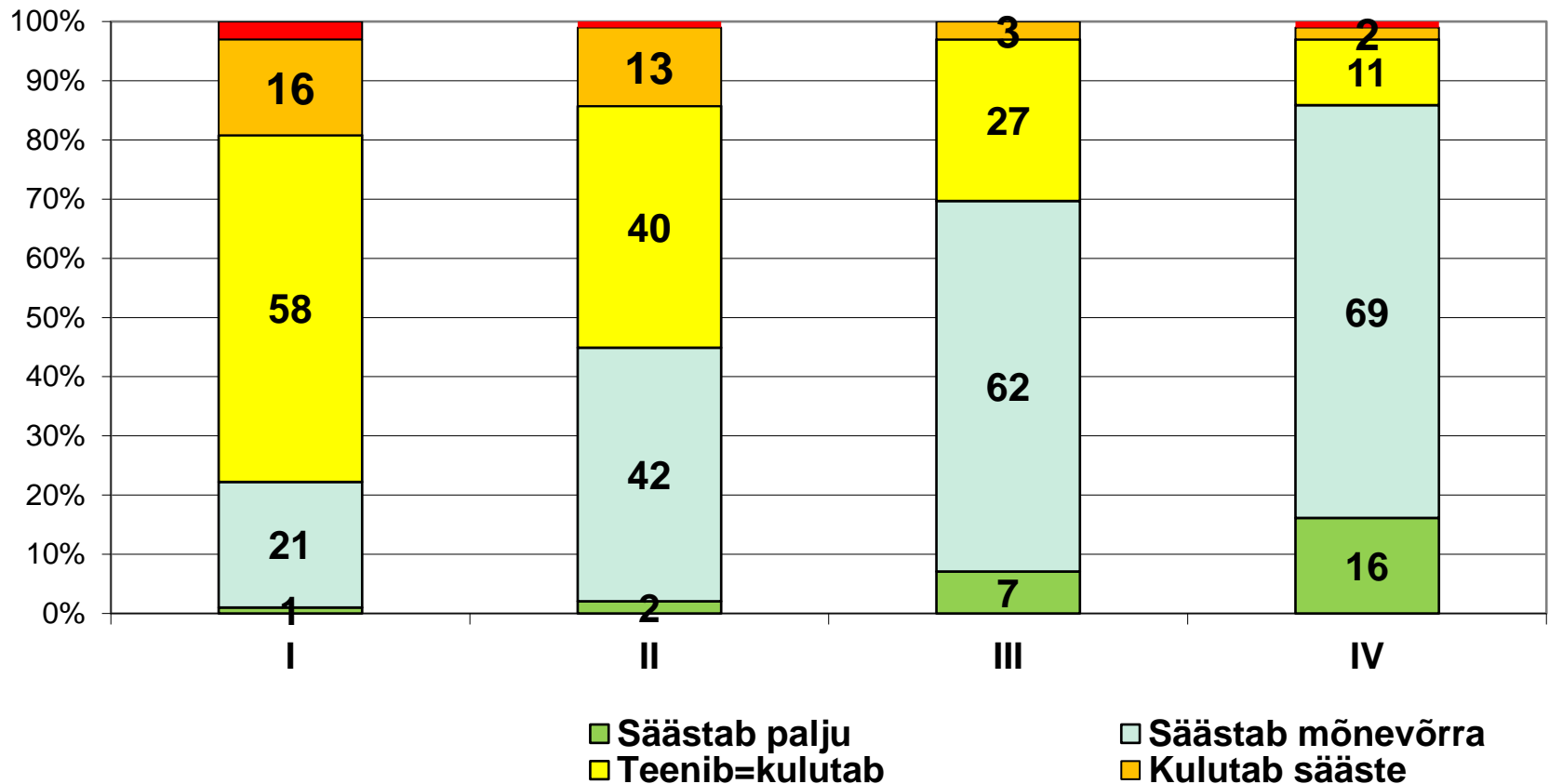
2020 dets -18, 2021 september +2, detsember -10, pikaajaline keskmine -7

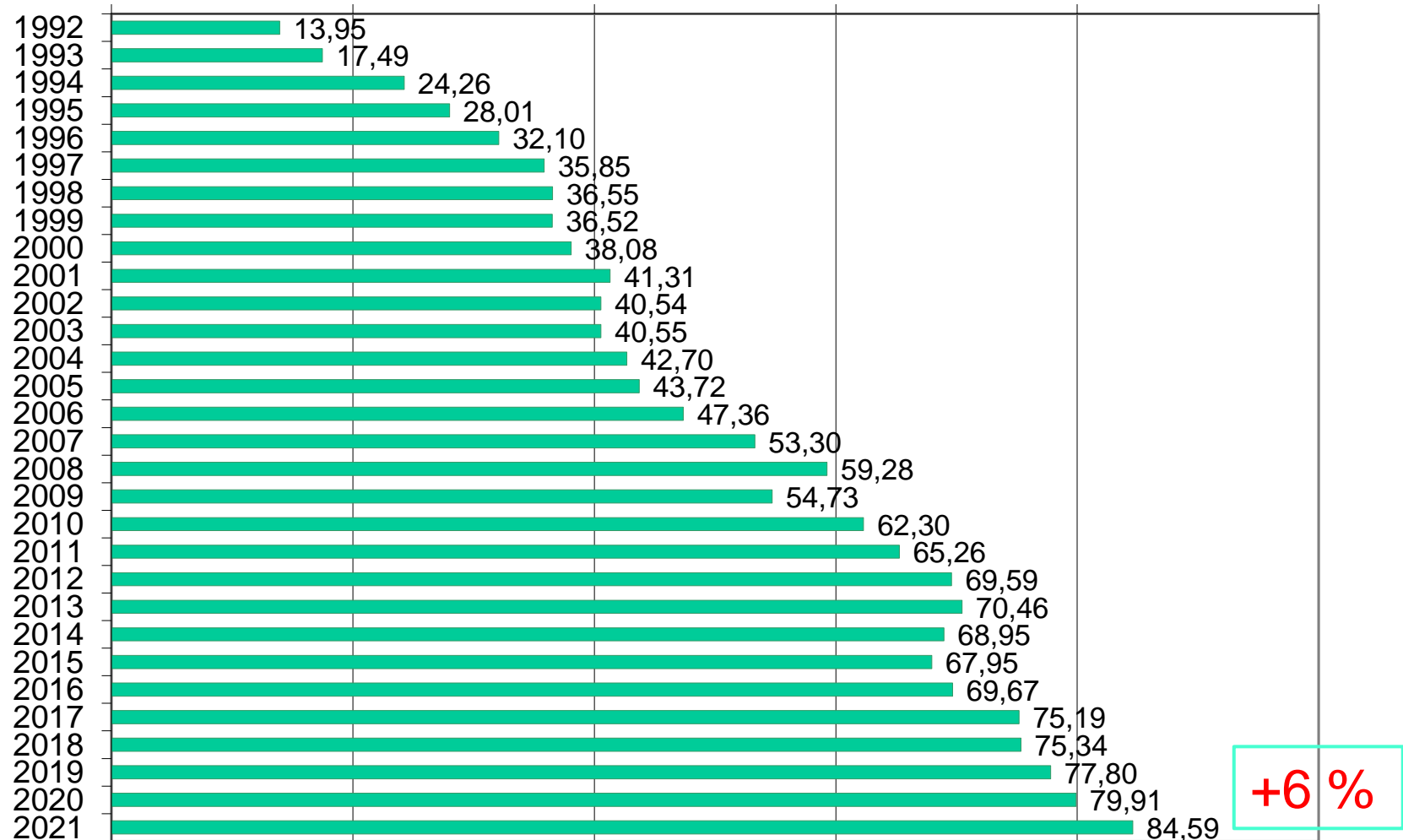
Leibkondade sundkulude osakaal kulutustest (%) (tulukvintiilides, 2020)

Tarbijate hinnang oma rahanduslikule olukorrale (sissetulekute kvartiilides, dets 2021)

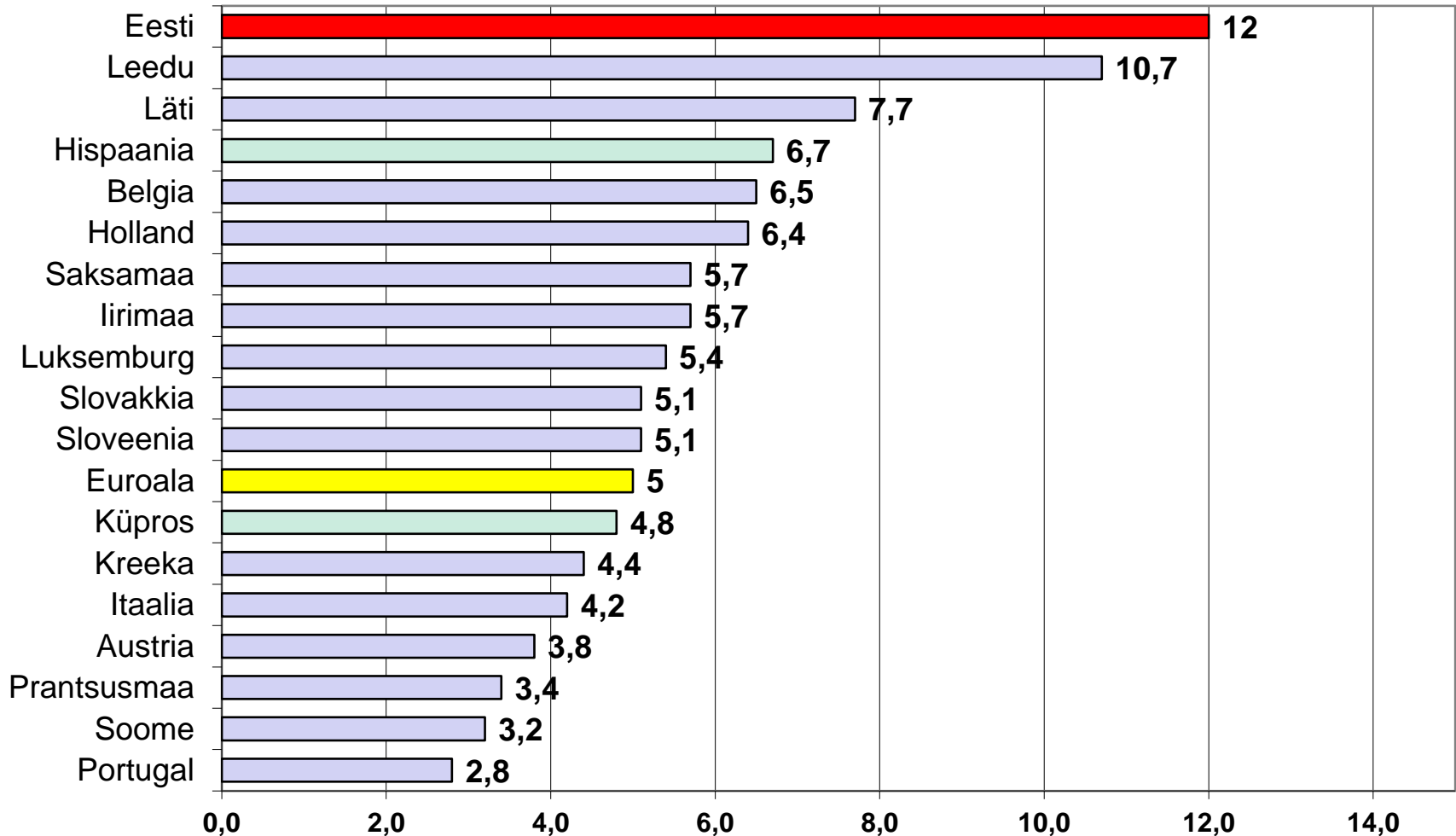

EKI toidukorvi maksumus detsembris 1992-2021 (€/4-liikmeline pere üks nädal, põhikaubad)

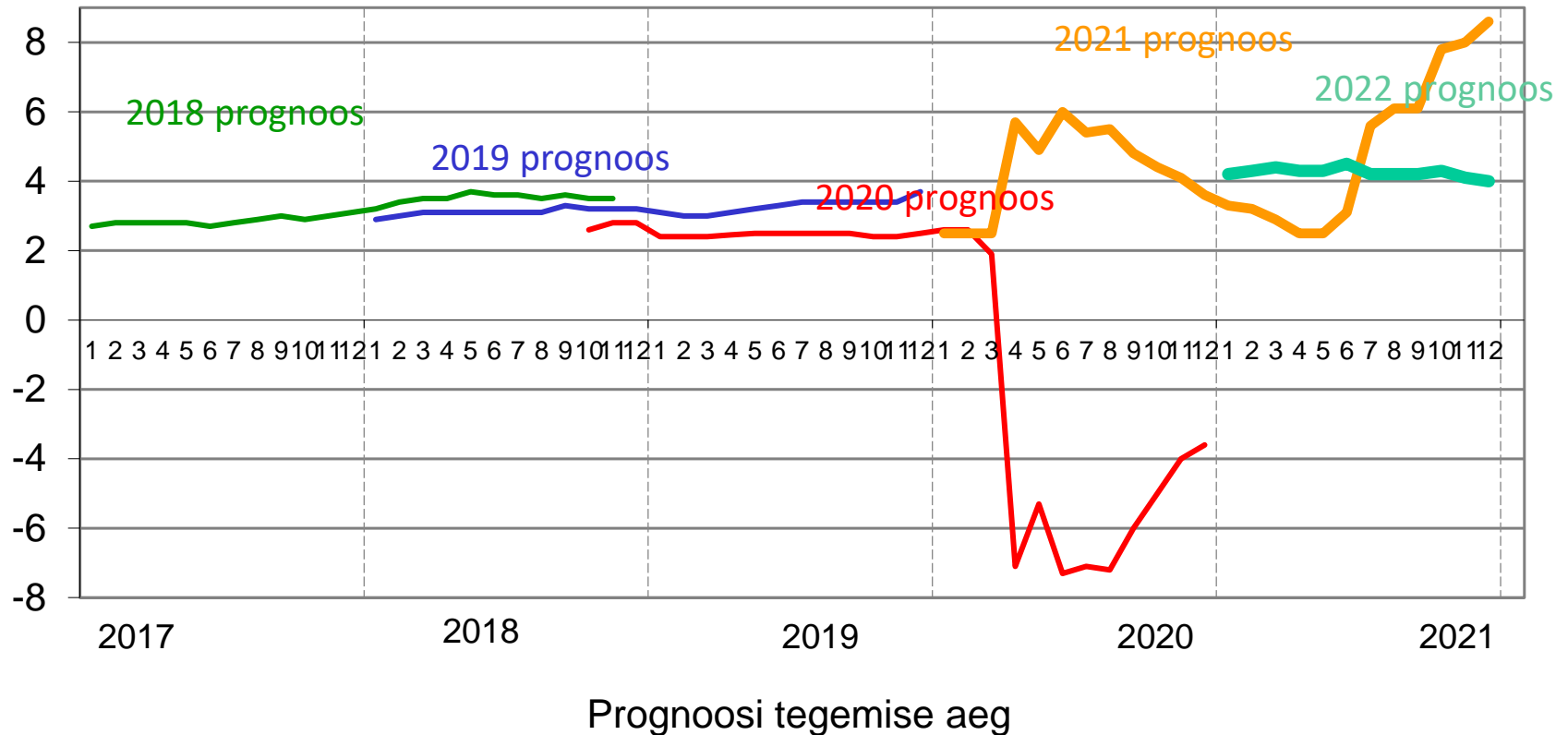

Tarbijahinnad (HICP) euroalal (% , dets 21/ dets 20)

Eesti inflatsioon kõige kiirem

Konsensuslik Eesti SKP prognoos 2017-2022 (11 institutsiooni prognooside keskmine)

Kokkuvõte

- Majandusekspertide hinnangul Eesti ärikliima viimase 3 kuuga halvenes ja majandus on liikunud jahtumise faasi.
- Eesti majandusosalduks (107,6 p) oli detsembris 2.4 punkti madalam kui septembris, kuid parem pikaajalisest keskmisest (100 p). Eesti majandusosalduks on madalam EL riikide keskmisest (114,5 p).
- Kõigi majandusharude kindlustunne (v.a hotellid, restoranid ja turismisektor) on hea, sest nõudlus püsib. Tarbijate kindlustunne langes ja inflatsiooniootused on kõrged.
- Jätakuvalt on ettevõtetele probleemiks tarneprobleemid ja eriti sisendite kallinemine. See toob kaasa hinnatõusu paljudes sektorites ja tööstuse, kaubanduse ja teeninduse inflatsiooniootused on ajaloolisel maksimumtasemel.
- Suurimateks Covid-19 pandeemiast tulenevateks probleemideks ettevõtetele on tarneprobleemid (eriti sisendite kallinemine) ja töötajate puudumine.
- Ettevõtjate ootused pandeemiaga seotud probleemide leevenemiseks on olnud optimistlikumad kui tegelikkus.
- EKI prognoosib 2022. aastaks 3% majanduskasvu ja 6,5% tarbijahindade kallinemist, kuid majandusarengut mõjutab tugevalt pandeemia ja keeruline rahvusvaheline olukord.